

[Bjørn Elmquist]

Den ene ting har at gøre med den store ubalance, der er i Centraleuropa med hensyn til landtropper, hvor Warszawapagten har en kolossal overvægt, også den dag, hvor de nedskæringer, som Sovjetunionen og andre østeuropæiske lande på det seneste har stillet i udsigt – ensidige nedskæringer – måtte være gennemført. Selv den dag er den kolossale overvægt i østlig favør stadig en realitet.

En anden forklaring på, at det ikke er så enkelt at drage de sømilitære forhold ind, må være det faktum, at deployering af sømilitære styrker er anderledes end af landmilitære. Det er noget sværere at opføre, hvor sømilitære styrker hører til. Der er nogle af dem, der er i Østersøen, der klart er lokale. Men kommer vi ud i Nordatlanten, er der ting og sager, der gør det svært at sige nøjagtigt, om de hører med i diskussionen om europæiske sømilitære kræfter eller ej.

Den tredje ting, som allerede er fremhævet af flere af ordførerne og af ministeren, har at gøre med de geografiske forskelle i de to alliancer. Warszawapagten er et sammenhængende landområde, hvorimod der i NATO er den forskel, at Danmarks største allierede ligger på den anden side af Atlanterhavet. Det præger vore forbindelseslinjer og sætter vore forstærkningsmuligheder i et helt særligt lys.

Vi er afhængige af søfarten. Derfor mener vi heller ikke, at det er så ligetil en sag at kaste sig ud i gensidige nedskæringer i det sømilitære. Det kunne risikere hurtigt at føre til ny skævheder.

Forudsætningerne for, at vi kan videreudvikle – vi synes, ordet videreudvikle er rigtigt, fordi det er noget, der er sat i værk; hr. Per Stig Møller nævnte det fra Stockholmkonferencen, og det kan også nævnes fra andre lejligheder – på dette område, er, at der sker fremskridt i forhandlingerne om de konventionelle landtropper.

Det vil også være nødvendigt at analysere de sømilitære forhold nærmere, også hvad der kan komme på tale om de tillidsskabende foranstaltninger. Jeg synes, at det er meget interessant at se, at man fra norsk side har opstillet et helt katalog af en lang række sømilitære tillidsskabende foranstaltninger. Det er også på den baggrund, at vi er med til i Det Sikkerhedspolitiske Udvalg i Folketinget at få iværksat en nærmere undersøgelse af disse forhold i SNU,

og at vi skal have en tilbagemelding derfra inden grundlovsdag.

Alt i alt kan vi naturligvis bakke den dagsorden op, som er foreslået. Vi håber, at Folketinget vil vedtage den.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg hørte, at hr. Bjørn Elmquist sagde, at det var en betænkelig sag. Han mente vel dermed, at det var vanskeligt. Principielt var han nu ikke modstander af at udvide tillidsskabende foranstaltninger til sømilitære forhold.

Jeg vil meget gerne have hr. Bjørn Elmquists forklaring på, hvorfor det er en betænkelig sag at indbyde fremmede observatører til at overvære sømilitære manøvrer, når man nu i en årække i Europa har været enig om, at det ikke var betænkeligt at indbyde fremmede observatører til at overvære manøvrer på landjorden. Hvad er forskellen? Hvorfor er det særlig uladssiggørligt, når det drejer sig om havet?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Det er jo nogle af de ting, som vi netop skal have gennemgået ved hjælp af den grundige analyse, vi har bedt om i SNU, men som jeg umiddelbart ser det, har det at gøre med, at en del af de sømilitære aktiviteter har med forbindelseslinjerne til vore store allierede at gøre. Det vil være meget svært at adskille, hvad der kan være en sømilitær manøvre, som har med forbindelseslinjer og forstærkninger at gøre, og hvad der kan have en mere offensiv karakter. Det er i hvert fald en forklaring, som jeg umiddelbart har hæftet mig ved; men om det holder for en nærmere ekspertanalyse, vil jeg gerne have afprøvet. Det er bl.a. derfor, at jeg har tilsluttet mig, at SNU kommer med en undersøgelse af disse forhold.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten ret meget. Jeg vil bare sige, at har man ikke nøjagtigt det samme problem, når det drejer sig om landmilitære manøvrer? Hvad er de offensive, og hvad er de defensive elementer i dem? Det kan da også være svært at afgøre. Det er jo bl.a. det, observatørerne kan være med til at finde ud af.